Todays daf sponsored by Comp-U-Plus the lowest price for Linksys/Cisco and electronics - www.compuplus.com
Lilui Nismas R' Pinchas Ben Eliezer Yaakov Reich A"H

באסא מצראה דקיימי שבעה בחד קינא דכי נתרי ארבעה פשו להו תלתא אמר אביי ש"מ האי אסא מצראה כשר להושענא פשיטא מהו דתימא *הואיל ואית ליה שם לווי לא מתכשר קא משמע לן ואימא הכי נמי ען עבות אמר רחמנא מכל מקום ת"ר *יבשו רוב עליו ונשארו בו שלשה בדי עלין לחין כשר ואמר רב חסדא ובראש כל אחד ואחד: נקטם ראשו: תני עולא בר חיננא נקטם ראשו ועלתה בו תמרה כשר בעי רבי ירמיה נקטם ראשו מערב יום טוב ועלתה בו תמרה ביו"ט מהו *יש דחוי אצל מצות או לא ותפשוט ליה מהא דתנן *כסהו ונתגלה פטור מלכסות כסהו הרוח חייב לכסות ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן לא שנו אלא שחזר ונתגלה אבל לא חזר ונתגלה פטור מלכסות והוינן בה כי חזר ונתגלה אמאי חייב לכסות הואיל ואידחי אידחי ואמר רב פפא זאת אומרת אין דחוי אצל מצות דרב פפא גופא מיבעיא ליה מיפשט פשיט ליה דאין דחוי אצל מצות לא שנא לקולא ולא שנא לחומרא או דלמא ספוקי מספקא ליה לחומרא אמרינן לקולא לא אמרינן תיקו *לימא כתנאי עבר ולקטן פסול דברי רבי אלעזר (*בן) צדוק וחכמים מכשירין סבורה דכ"ע *לולב אין צריך אגד ואת"ל צריך אגד לא ילפינן לולב מסוכה דכתיב בה תעשה *ולא מן העשוי מאי לאו בהא קמיפלגי דמאן דפסיל סבר אמרינן יש דחוי אצל מצות ומאן דמכשיר סבר לא אמרינן יש דחוי אצל מצות לא דכ"ע לא אמרינן יש דחוי אצל מצות *והכא במילף לולב מסוכה קא מיפלגי מר סבר ילפינן לולב מסוכה ומר סבר לא ילפינן לולב מסוכה ואיבעית אימא אי סבירא לן לולב צריך אגד דכ"ע ילפינן לולב מסוכה והכא בלולב צריך אגד קא מיפלגי ובפלוגתא דהני תנאי דתניא *לולב בין אגוד בין שאינו אגוד כשר ר' יהודה אומר אגוד כשר שאינו אגוד פסול מאי טעמא דר' יהודה יליף לקיחה לקיחה מאגודת אזוב כתיב הכא °ולקחתם לכם ביום הראשון וכתיב התם °ולקחתם אגודת אזוב מה להלן אגודה אף כאן אגודה ורבנן לית להו לקיחה לקיחה מאן תנא להא דת"ר *לולב מצוה לאגדו ואם לא אגדו כשר מני אי רבי יהודה כי לא אגדו אמאי כשר אי רבנן מאי מצוה קא עביד לעולם רבנן ומצוה משום °זה אלי ואנוהו: או שהיו ענביו מרובין: °אמר רב חסדא דבר זה *רבינו הגדול אמרו והמקום יהיה בעזרו לא שנו אלא במקום אחד אבל בשנים או שלשה מקומות כשר (א) א"ל רבא
שנים

תורה אור: ויקרא כג / שמות יב / שם טו

רש"י

אסא מצראה. גדל על המילר של שדה ומתוך שיש לו מקום פנוי הוא מסבך ומגליח ליטול אחריתא אסא מצראה הדס מצרי: שלשה בדי עלין לחין. שלשה בדין וככל בד וכל בד שלשה עלין לחין דבציר משלשה עלין לא הוי עבות: וכראש כל אחד. שיהו עלין העליונים כראשי הבדים אבל באמצעם לאו הדר הוא: ועלתה בו תמרה. כמין תמרה כעין הגמלא בעלי ערבה פעמים בעלין דטק כמין פרי ירוק ועוכמין בו הגסים לשיפיהם: ועלתה בו תמרה ביום טוב. מספקא דכולהו נמי סלקא ביה: יש דחוי אצל מצות. כלומר נוהגת תורת דחוי אצל מצות כמו שנוהגת אצל קרבנות דאם נראה ונדחה משנתמע' אמרת ידחה דמו לא הדר חזי הכא נמי הואיל ונדחה כשנקטם תו לא הדר מימוי בעליית תמרה והשתא לא דייק בין דחוי מעיקרא לנראה ונדחה דהאי דנקטם מעיו"ט לא נראה מעולם: כסהו. אדם לדם חיה או עוף: לא שנו. דכסהו הרוח חייב לכסות אלא שחזר ונתגלה: הואיל ואידחי. על ידי הרוח מכיסוי של מצוה כדקאמר דכי לא נתגלה פטור מלכסות: אידחי. לעולם ואפילו נתגלה: ואמר רב פפא גר': דרב פפא גופיה. האי דיוקא דרב פפא מיבעיא ליה לר' ירמיה: מיפשט פשיט ליה. דתנא דתנא כסהו הרוח חייב לכסות דאין דחוי: לא שנא לחומרא. כי הכא דמחייב ליה בכיסוי משום טעמא דאין דחוי: ולא שנא לקולא. כי הכא דר' ירמיה דאי אמרי' אין דחוי הוי כשר ואם יש דחוי הוי פסול ואמרי' אין דחוי ומכשרינן: או דלמא מספקא ליה. דתנא ומספקא לחומרא הוא דמחייב ליה בכיסוי שמא אין דחוי: אבל לקולא. כגון לענין תמרה: לא אמרינן. אלא פסלינן שמא יש דחוי או אין דחוי: עבר ולקטן. לענבי הדס שהיו מרובין מעלין ותנן אם מיעטן כשר ואין ממעטין ביו"ט משום שבות שדומה למתקן כלי ומכשירו ואם עבר ומיעטן פסול כדמפרש טעמא ואזיל: סבורה. רבנן דבי מדרשא דבעו למימר דהך פלוגתא ביש דחוי ואין דחוי היא: דכ"ע. רבנן ור' אלעזר בר' צדוק: לולב אין צריך אגד. ולא שייך ביה עשיה דלוקי טעמא דר' אלעזר דפסל משום תעשה ולא מן העשוי כפסולת ואת"ל צריך אגד אפ"ה משום תעשה ולא מן העשוי לא מיפסל דהא בדידיה לא כתיב תעשה: ולולב מסוכה לא יליף. הלכך מהשתא ליכא למיפסליה אלא משום דחוי דכיון שלקטו בפסול ונקרא עליו שם לולב של מצוה בשעת דחוי נדחה לעולם ואע"ג דלא נראה ונדחה הוא אלא דחוי מעיקרא והאי דלקט פלגמייהו במיעטן ביום טוב משום דסתמא בתר דלאגדיה הוא דהא ביום טוב לא אגיד ליה ואי לא צריך אגד אילטריך למיקטן ביום טוב משום דאי לאו דלקט היום אכתי לא חל עליה זמן מצוה ולא שם מצוה למקרייה דחוי: ומאן דמכשר סבר. אין דחוי לענין מצוה אלא לענין קדושה כגון קרבנות: לא דכ"ע לא אמרי' יש דחוי במצוה. וטעמא דמאן דפסל משום תעשה ולא מן העשוי הוא דקסבר לולב צריך למיגד ושייך ביה עשיה והכא במילף לולב מסוכה פליגי: ילפינן. כבנין אב האיל וזה בעשיה וזה בעשיה מה זה ולא מן העשוי אף זה ולא מן העשוי: ואנוהו. התנאה לפניו: רבינו. (ב) רב: במקום א'. שהענבים שלו ביחד ומיהא מרובין הן על העלין שבכל ההדס: הכי גרסינן לא שנו אלא במקום אחד אבל בשנים ושלשה מקומות כשר אמר ליה רבא שנים ושלשה מקומות הוה ליה מנומר ופסול הכי גרסינן לה לקמן לענין עלתה חזזית באתרוג:
מנומר

תוספות

ואימא הכי נמי. תימה מאי ס"ד למיפסליה משום שם לווי מידי הדס כתיב בקרא הא אפי' הירדוף מכשרינן אי לאו משום דכתיב דרכיה דרכי נועם:

נקטם מערב יו"ט ועלתה בו תמרה ביו"ט מהו. אף על פי שבקונטרס הזכיר נראה ונדחה הא ודאי דחוי מעיקרא הוא כיון דבתחלת יו"ט לא חזי כדמוכח לקמן גבי אתרוג מעיו"ט והא דגבי קדשים פשיטא לן דדחוי מעיקרא הוי דחוי גבי מפריש נקבה לפסחו בפ' מי שהיה טמא (פסחים ד' צז. ושם) וגבי בהמה של שני שותפים בפ"ק דזבחים (ד' יב. ושם) ובפ"ק דקדושין (ד' ז. ושם) גבי מלוה מיבעיא לן ולפי תימא הא דמסקינן גבי אתרוג תפשוט דדחוי מעיקרא לא הוי דחוי לא דמיין להכא כדפרישנא לעיל דשאני התם דבידו לתקן ואפי' בקדשים מכשירין מה"ט במסכת זבחים פ' כל הפסולין (דף לד: ושם) דתנן גבי קבל הכשר ונתן לפסול יחזור לכשר ופריך בגמ' וליהוי דחוי ומשני רב אשי כל שבידו לא הוי דחוי ומיהו לא לגמרי דמי להאי דיגא דהא נראה ונדחה הוא ולקמן מסקינן דלא תפשוט מינ' נראה ונדחה וחזר ונראה אע"ג דבידו לתקן וכן בההיא דהמפריש קרבן והמיר בה דבידו לחזור ואפילו הכי אמרינן פ"ק דזבחים (ד' יב: ושם) הואיל ונדחה ידחה עוד אמר בזבחים פרק קדשי קדשים (ד' פז. ושם) כל הקדשים שנשחטו עד שלא נפגם המזבח ואח"כ נפגם המזבח פסולין דהואיל ונדחה ידחה אע"פ שבידו לתקן וצריך לחלק בכריסותא דמדמי הכא ההיא דכיסוי הדם דבידו לגלות מכל מקום היה לו לשכנו דחוי הואיל ונפטר מלכסות לא נתחייב להוליו מן הדחוי כדי לחזור ולכסות והא דמייתי לימא כתנאי מעבר ולקטן הוה מצי למיתי דמ"ד התם אין דחוי משום דבידו לתקן אבל הכא דאין בידו לתקן יש דחוי: **והכא** במילף לולב מסוכה קמיפלגי. והוה מצי לאשמועינן פלוגתייהו בליקטן בהיתר כגון מערב יום טוב לאחר שאגדן והא דנקט פלוגתייהו בליקטן באיסור כגון ביו"ט לאשמועי' דאפילו הכי חכמים מכשירין דאין דחוי:
שנים

מסורת הש"ס

[לקמן לה.]
חולין פז. פ"ט פז.
לעיל יא: [פ"ש ותוס' שם ד"ה דברי ר"ש בן יהוצדק]
[לעיל יא: ושם נסמן]
[שם]
מנחות כז. לעיל יא: [שמשקא פ"ב]
מנחות כז. לעיל יא:
[לקמן לה:]
[צ"ל ברבי]
[לעיל ל: ושם נסמן]
[וע"ע תוס' זבחים לד: ד"ה כל שבידו ושוד שם נט. ד"ה עד שלא ותוס' מנחות נט: ד"ה כל]

עין משפט נר מצוה

לא א מוש"ע א"ח סי' תרמו סעיף ח:
לב ב ג מיי' פ"ד מהל' שחיטה הל' ז סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' כח סעיף יא:
לג ד מיי' פ"ז מהלכות לולב הלכה ו סמג עשין מד טוש"ע א"ח סי' תרנא סעיף א:

רבינו חננאל

באסא מצראה שעליו צרין וקיימי ז' בקינא ונתרי ד' מינייהו ראינון רובא ונשתיירו תלתא כיון דקרינן ביה עבות כשרה, ואע"ג ראינון מיעוטא. *) פשיטא סד"א כיון דקרו ליה אסא מצראה שם לווי הוא קמ"ל ען עבות אמר רחמנא מ"מ: ירושלמי תני הדס והערבה ג' ולולב ד' **) כרב חוספי דאמר באמה בת ה' דברי ר' טרפון והכ"א באמה בת ו'. על דעתיה דר' טרפון פרשכין ורבעין על דעתיה דרבנן פרשכין רקיקין לולב טפח שדרו של לולב צריך להיות יוצא מן ההדס טפח ועלייא טפח. (וז מבלר לגר כרף.כמעתיק) (השיב אביי במרירתא דאבמא. ואמר [לעיל יג.] כל שנשתנה שמו קודם מתן תורה ובאתה תורה והקפידה עליו זהו שם לווי, סבר אביי שאין עליך לרוק ברוקיא הוו אלא בדברים שנשתנו שמותן קודם מתן תורה ובאתה תורה והקפידה עליו וקרא בפי' בתורה כשם השני שנשתנה אליו ולא נקרא בשם הראשון כגון זה הושטין לשם לווי ואין כשר אלא שנקרא סתם. והדברים שנשתנה שמן אין אנו יודעים אותן אלא זה רבותינו הודיעונו שלא נשתנו שמן, ובמשניות באלו פרשיות [ד' סג.] בתורין של רחבה): ת"ר יבשו רוב עליו ונשתיירו בו לחים כשר. אמר רב חסדא ובראש כל אחד ואחד נקטם ראשו של הדס פסול, עלתה בו תמרה כשר, עלתה ביו"ט מאי. ואמרינן מאי קמיבעיא ליה יש דיחוי אצל מצות או לא, ראם נראה ונדחה ונראה כיון שנדחה נדחה. או דילמא כיון שחזר ונראה כשר דהא חזר לכשירותו, ואמרינן תפשוט ליה מהא דרב פפא דאמר זאת אומרת אין דיחוי אצל מצות. ואמרינן הוא גופא מיבעיא ליה הא דרב פפא פשיטא ליה דאין דיחוי אצל מצות ל"ש לקולא ול"ש לחומרא. או דילמא לחומרא פשיטא ליה לקולא מספקא ליה. ואתינן למיפשטה מ"א דתניא עבר וליקט הענבים מן ההדס פסול. דברי ר' שמעון בן צדוק וחכמים מכשירין, ואסיקנא לא דכ"ע אין דיחוי אצל מצות ולולב צריך אגד ובמילף לולב מסוכה פליגי כו'. עד והכא בלולב צריך אגד. ובפלוגתא דהני תנאי דתניא לולב בין אגוד בין שאינו אגוד כשר. ר' יהודה אומר אגוד כשר שאינו אגוד פסול. ואסיקנא כמאן אזלא הא דתניא לולב צריך לאגדו לא אגדו כשר. אי כר' יהודה כי לא אגדו אמאי
כשר

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל שלשה מקומות כשר אמר ליה רבא שנים: (ב) רש"י ד"ה רבינו רב. נ"ב בנוסחות פי' שמין אלו דף מה וכן בפרק לא מיתן דף מג אימא נמי כאלו סוגיא אמר רב חסדא דבר זה רבינו הגדול אמרו והמקום יהיה בעזרו כו' ופרש"י רבינו רב ולא"ג רבי. ההולך דף מה קאמר כי אתא רב דימי א"ר יצחק בר אבדימי משום רבינו אמרו גברי ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר ופרש"י רבינו רבי שיום משום דהכא לא אמר נקרא רבינו רב דכל ולד כשר אתם ליה ובפ"ק דר"ה סוף דף יט פרש"י נמי רבינו רב:

גליון הש"ס

גמ' יש דחוי אצל מצות. עיין סוטה דף טו ע"ב תוס' ד"ה נתלתלו: שם א"ר דבר זה רבינו הגדול אמרו. עיין זו לקמן דף לה ע"ב:

---

*) נראה דחסר כד' רבינו אמר אביי ש"מ האי אסא מצראה כשר להושענא. **) לכאורה כיון כרבה דנתחלף התיבות כאן וצ"ל ולולב ד' באמה בת ה' דברי ר"ש והכ"א באמה בת ו' על דעתיה וכו' שפנין הברנין [ועי' דיוני לעיל (ל"ב ב') על דעתיה דרבנן וכו' כצ"ל.

Copyright (c) www.e-daf.com